

Konserttiarvio: Jukka Perko osoitti suvereenisen monipuolisuutensa konsertissa, jossa Kaarlelan kirkon historia soi

Martti Laitinen

Keskipohjanmaa

Ma 5.2.2024 klo 10:18 | Päivitetty: Ma 5.2.2024 klo 10:19

0

Jukka Perko harjoitteli konserttia Raatihuoneella Saana Parviaisen, Ida Tunkkarin, Inkeri Halmio-Hanhikosken ja Ulla Lampelan kanssa. Kuva: Tiina Ruotsala

Hetkiä Kaarlelan kirkon vuosisadoilta. Kamarimusiikkisarja Paikan henki. Ulla Lampela, sello ja laulu; Jukka Perko, saksofoni; Ida Tunkkari, viulu; Saana Parviainen, viulu; Inkeri Halmio-Hanhikoski, alttoviulu. J. Lampela (ke.), J. S. Bach, gregorianiikkaa, virsisovituksia, improvisaatioita. Kaarlelan kirkko 2.2. klo 19.

Snellman-salin remontin aikana Keski-Pohjanmaan Kamariorkesterin muusikoita kuullaan Paikan henki -kamarimusiikkisarjassa, jonka keskiössä on kokkolalaisten rakennusten suhde musiikkiin. Kaupungin vanhimpana rakennuksena Kaarlelan kirkko oli luonteva paikka tälle

aiheelle, onhan sen seitsemälle vuosisadalle ulottuvaan historiaan mahtunut kosolti laulua ja soittoa. Illan ohjelmisto oli mielenkiintoinen kokonaisuus, jossa länsimaisen kirkkomusiikin keskeisimmät perusainekset – ns. gregoriaaninen laulu ja virsi – saivat uusia näkökulmia. Kyse oli siis juuri sopivasta kontekstista virsisovituksia pitkään esittäneen saksofonitaiteilija Jukka Perkon vierailulle.

Konsertin aluksi sellisti Ulla Lampela esitteli lauluäänellään gregoriaaniset sävelmät *Kyrie eleison*, *Inclina Sancte Virginis Katherine* ja *Exaltata est*. Kahdella ensimmäisellä melodialla oli suora yhteys Suomeen – ne nimittäin olivat peräisin käsinkirjoitetuista kirkkolaulukokoelmista nimeltä *Ilmajoen graduale* (1533–1566) ja *Karjalohjan antifonarium* (aik. 1460). Lauuista keskimäinen käsittelee pyhää Katariina Aleksandrialaista (k. 305), jolle Kaarlelan kirkko on mahdollisesti alun perin omistettu.

MAINOS - juttu jatkuu mainoksen jälkeen

MAINOS - mainos päättyy

Mutta miksi nämä sävelmät kuultiin kamarimusiikkikonsertissa? Koska luvassa oli kantaesitys niihin perustuvasta Jussi Lampelan teoksesta *Three fantasies on Gregorian Chants*. Jukka Perkolle ja Ulla Lampelalle sävelletty teos oli konsertin parasta antia. Ikivanhoihin sävelmiin otettiin kiinnostava tulokulma, jossa erilaiset rytmiset, soinnilliset, melodiset ja harmoniset ratkaisut kuljettivat yleisöä keskiaikaisen kivikirkon, hämyisän jazzklubin ja modernin konserttisalin välillä. Saksofonin ja sellon lisäksi teoksessa oli kolmaskin instrumentti, sellistin lauluääni. Loppua kohden kyseinen ääni sai uutta voimaa ja ikään kuin laajeni tilassa, kun siihen yhtyi avustajia yleisön joukosta. Loistava ratkaisu, vaikka kenties pelkkien naisäänten käyttö olisi tukenut vaikutelmaa vielä tehokkaammin.

Ikivanhoihin sävelmiin otettiin kiinnostava tulokulma, jossa erilaiset rytmiset, soinnilliset, melodiset ja harmoniset ratkaisut kuljettivat yleisöä keskiaikaisen kivikirkon, hämyisän jazzklubin ja modernin konserttisalin välillä.

Kun kantaesityksen jälkeen alkoi maailman tunnetuin sellokappale eli preludi J. S. Bachin soolosellosarjasta nro 1 G-duuri BWV 1007 (1717–1723), odotin käsiohjelman perusteella melko sovinnasta, moneen kertaan kokeiltua vuorottelua Bachin sävelten ja uudemman ilmaisun välillä. Tässä sarjassa Perko ja Lampela kuitenkin menivät askelen pidemmälle: kolmannesta osasta lähtien saksofonia ja selloa kuultiin enenevissä määrin myös yhtä aikaa. Välillä

puhallinsoitin liiteli selloteoksen yllä obligato-stemman tapaan, paikoin taas melodia siirtyi saksofonille ja sello lisäsi siihen bassolinjan. Lampelan soittaessa oli ilo katsella Perkon kasvoja, joiden ilmeikkyys paljasti, miten syvällä hän Bachin musiikissa oli. Oliko tämä nyt jazzia vai klassista, fuusiota vai jotain muuta? Vastauksella ei liene edes väliä.

Kuvaillessaan tällaisen yhteismusisoinnin edellyttämää asennoitumista Perko siteerasi ulkomuistista Einojuhani Rautavaaran haastattelua vuodelta 1997, jossa tämä oli puolestaan mukaillut englantilaisen kirjailijan G. K. Chestertonin ajatusta: ”Enkelit osaavat lentää, koska ne osaavat ottaa itsensä kevyesti.” Kenties tässä konsertissa kaksi kovin erilaista enkeliä – Perkon pehmeä saksofoni ja Lampelan alukerikas, terävähkö sello – onnistuivatkin lentämään yhdessä? Harmi ettei Bach (k. 1750) koskaan saanut kuulla saksofonia, jonka Adolphe Sax keksi vasta 1840-luvulla.

Konsertti päättyi neljällä virsisovituksella. Kyseessä olivat suomalaiset koraalitoisinnot *Kun Herra hoitaa, paimentaa* ja *Minä vaivainen, vain mato, matkamies maan* (1700–1800-luku), Ilkka Kuusiston sävellys *Kosketa minua, Henki* (1979) ja Heinrich Albertin koraali *Herraa hyvää kiittäkää* (1640/1820). Sovitukset olivat Perkon ja kahden kitaristin muodostaman Avara-trion pitkäaikaisen työn hedelmiä, jotka Teppo Ali-Mattila oli taannoin soitintanut uudelleen Perkoa ja Avanti!-jousikvartettia varten.

Tänä iltana saksofonitaiteilijan musisointiin liittyivät Lampelan lisäksi viulistit Ida Tunkkari ja Saana Parviainen sekä alttoviulisti Inkeri Halmio-Hanhikoski. Kvintetti sai neljän kovin erilaisen sävelmän tunnetilat ja sovitusten särmät hienosti esiin. Jossain vaiheessa kaipasin alkuperäiskokoonpanon kitaroita mukaan sointipalettiin – olisiko siinä seuraava askel? Ylimääräisenä numerona kuultiin vielä laajahko tunnelmointi P. J. Hannikaisen *Suojelusenkelistä* (1898), joka on päässyt virsikirjaan vasta hiljattain.

Jukka Perko näytti suvereenin monipuolisuutensa paitsi saksofonistina, sovittajana ja kamarimusiikkiryhmän ohjaajana, myös seuramiehenä. Kiinnostavia välispiikkejä olisi voinut olla enemmänkin, jos ne olisivat kuuluneet kunnolla. Monet kokkolalaiset jupisivat penkeissään, kun Perkon saksofonimaisen pehmeä puheääni hukkuu kirkon akustiikkaan. Juontoihin tulisi käyttää mikrofonia aina, akustisissakin konserteissa.

Musiikki oli kuitenkin tämän illan tärkein anti. Kaarlelan kirkon kiviseinät humisivat tyytyväisyyttään, ja yleisökin vaikutti nauttivan tilan ja sävelten yhteydestä. Toivottavasti vastaavia konsertteja kuullaan eri puolella Kokkolaa sittenkin, kun Snellman-sali on taas orkesterin käytössä.